

РЕШЕНИЕ

№ 22732

гр. София, 02.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 45 състав, в
публично заседание на 10.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгени Стоянов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **12483** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 204 и сл. от АПК.

Образувано е по повод на искова молба, подадена от страна на Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] чрез пълномощника си адвокат А. У. – САК, с адрес за призоваване: [населено място], [улица], ет. 5, ап. 6, срещу Министерството на вътрешните работи (МВР), БУЛСТАТ[ЕИК], адрес: [населено място], [улица], с правно основание: чл. 1, ал. 1, вр. чл. 4 от ЗОДОВ, вр. чл. 52, във вр. с чл. 86 от ЗЗД, вр. § 1 от ЗР на ЗОДОВ.

В исковата молба е посочено, че със Заповед № 8121К – 3829 / 24.04.2023 г. на Министъра на вътрешните работи служебното правоотношение на Д. Б. М. – главен експерт в отдел 01 „Оперативна готовност“ към дирекция „Отбранително – мобилизационна подготовка“ при МВР е прекратено на основание чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗДСл, поради съкращаване на длъжността. С Решение № 6106 от 18.10.2023 г. по адм. д. № 4767 / 2023 г. по описа на АССГ, Първо отделение, 5 – ти състав, тази заповед е отменена. Решението на АССГ е потвърдено от ВАС. В исковата молба цената на иска е определена на 25 000 лева. Сумата представлява главница по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. В исковата молба е обективизирана претенция за сумата от 2280. 12 лева – мораторна лихва до датата на завеждане на исковата молба. Претендира се и законна лихва.

В открито съдебно заседание ищецът Д. Б. М. се явява лично. Представява се от адв. А. У. с пълномощно по делото. Иска се от съда да уважи исковата претенция. Представят се и подробни писмени бележки. Претендира се присъждане на адвокатско възнаграждение в размер на 2832. 00 лева, на основание чл. 38, ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата.

Ответникът - Министерството на вътрешните работи (МВР), редовно уведомен, представлява се

от юрисконсулт К. Р.. Иска от съда да постанови решение, с което да отхвърли предявените иски срещу Министерството на вътрешните работи.

Софийска градска прокуратура – редовно уведомена, представлява се от прокурор Пламен Райнов. Намира, че искът е основателен по основание и размер.

Административен съд София град, като взе предвид доводите на страните и прецени доказателствата по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

Със Заповед № 8121К – 3829 / 24.04.2023 г. на Министъра на вътрешните работи служебното правоотношение на Д. Б. М. – главен експерт в отдел 01 „Оперативна готовност“ към дирекция „Отбранително – мобилизационна подготовка“ при МВР - е прекратено на основание чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗДСл, поради съкращаване на длъжността. Срещу така издадената заповед е подадена жалба от страна на Д. Б. М.. С Решение № 6106 от 18.10.2023 г. по адм. д. № 4767 / 2023 г. по описа на АССГ, Първо отделение, 5 – ти състав, тази заповед е отменена. Решението на АССГ е потвърдено от ВАС, като е постановено Решение № 4741 от 16.04.2024 г. по адм. д. № 12110 / 2023 г. по описа на ВАС, Второ отделение.

Орган по назначаване на Д. Б. М. е министърът на вътрешните работи, но щатните промени се извършват въз основа на мотивирани предложения от ръководителите на структурите в звената по чл. 37 от ЗМВР. С докладна записка с рег. № 8121р – 8572 от 21.04.2023 г. до Министъра на вътрешните работи, на основание чл. 33, т. 9 и чл. 145, ал. 1 от ЗМВР, е направено предложение Министърът да издаде заповед за промяна на щата на дирекция „Отбранително – мобилизационна подготовка“. Тази докладна е изготвена в съответствие с докладна записка с рег. № 11977р – 999 / 10.04.2023 г.

В хода на съдебното производство са разпитани свидетели: Свидетелят Е. Ш. заявява, че познава Д. М. от 2016 г. Тогава ищецът М. е започнала работа в дирекция „Отбранително – мобилизационна подготовка“ в Министерството на вътрешните работи. В процеса на работа били в колегиални, но и в приятелски отношения. Била е запозната с целия случай по съкращаването на Д. М.. През 2023 г. и двете едновременно били съкратени. М. ѝ се обадила и казала, че и двете ще бъдат съкратени. М. ѝ казала, че началникът на отдела влязъл при нея и я е заплашил, че ще я уволни и че ще има и други съкращения. Свидетелката Ш. знаела, че ищецът е писала сигнали срещу своя пряк началник. Не е присъствала лично, но знае, че началникът на отдела я е бутнал в стената. Двете заедно били в кабинета на директора. Той е бил ядосан и им заявил, че му е писнало от техните сигнали. След това и двете си взели болничен и ходели на лекар. Срещата при директора била на дата 7 април 2023 г. Ищецът Д. М. била много изплашена, тревожна. Малко по – късно М. се разплакала и треперела. Когато след това се виждали двете, ищецът М. споделяла, че не може да спи, че има сърцебиене, задух, че детето ѝ е в седми клас и му предстои да кандидатства. Психиатърът, според свидетеля Ш., бил изписал на М. антидепресанти. След връчването на заповедите за прекратяване на служебното правоотношение и свидетелката и Д. М. били със засилени симптоми на тревожност. М. станало по – затворена. Така и не намерила сили да потърси нова работа. Не излизала от дома си.

Свидетелят И. Б. – В. посочва в показанията си, че познава Д. М. от около 20 години. Познава я като много лъчезарна, усмихната, много ведра и позитивно настроена. Такава била до около м. април 2023 г. Тогава М. се оплакала на свидетелката, че има неприятности в работата. Споделила, че искат да намерят начин да я уволнят. Била силно притеснена. Използвала израза: „сякаш съм престъпник“. Изпаднала в такова състояние, че като ѝ се говори – тя е в небитието. Без усмивка. Когато синът ѝ се явил на конкурс, който спечелил, тя не се зарадвала. След като ѝ връчили заповедта за прекратяване на служебното правоотношение, тя седяла, плачела и само се оплаквала от безсъние. Свидетелката я насочила към това да потърси психиатър. Била много

обезсърчена, стресирана. Нямала хъс за живот. Продължила да пие антидепресанти. В хода на съдебното производство е назначена и изготвена съдебно – психиатрична експертиза. Експертизата е изготвена от вещо лице Л. А. – доктор (психиатър). В обобщение заключението на вещото лице е следното: в резултат на прекратеното служебно правоотношение на Д. М. са причинени емоционални и психически вреди. Според заключението, Д. М. не можела да спи, страхувала се, била подтисната и отпаднала. Имала безапетитие. Страхувала се, че няма да се възстанови. Била консултирана с психиатър и приемала Стимулотон и Е.. Ограничила контактите си, тъй като била подтисната и отчаяна. Характерово ищцата е спокойна, съвестна и общителна, но след преживяната служебна психотравма, станала по – затворена и неприветлива. Нищо не можело да я зарадва (даже приемът на детето ѝ със стипендия в Американския колеж). В медицинската документация на ищцата не са налице данни за прекарано психично разстройство в смисъл на същинско психично заболяване (психотичен епизод). При ищцата по време на прегледа се установи наличие на тревожно – депресивен синдром, в рамките на разстройство в адаптацията. Травматичните последици не са отшумели напълно, независимо от провежданото лечение и присъстват към момента на изготвяне на заключението. Протрахираната тревожно – депресивна реакция по същество е невротично състояние. То нарушава социалното функциониране и извършването на рутинните ежедневни действия. Причинените вреди върху личността на Д. М. са започнали от момента на възникване на служебната психотравматична ситуация и продължават и към настоящия момент. Нарушеното емоционално и психическо здраве на Д. М. би повлияло на качеството ѝ на живот за продължителен период от време, тъй като независимо от провежданото лечение, продължава неизяснената ѝ професионална ситуация и отсъстват изгледи за добра перспектива.

Заключението на вещото лице е прието без възражения в открито съдебно заседание от дата 10.06.2025 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 203 от АПК гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Съгласно Тълкувателно решение № 4 от 06.11.2023 г. по тълк. д. № 4/2022 г., ОСС на ВАС, I – ва и II – ра колегия, разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е приложима за обезщетение за неимуществени вреди от отменена като незаконосъобразна заповед за прекратяване на служебно правоотношение, когато специален закон предвижда право на обезщетение в размер на получаваните възнаграждения.

Основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, съответно ангажирането на отговорността на държавата, предполага установяването на кумулативното наличие на следните предпоставки:

1. незаконосъобразен акт, отменен по съответния ред, включително нищожен или оттеглен (съгласно чл. 204, ал. 3 от АПК), или незаконосъобразно действие или бездействие на орган или длъжностно лице, при или по повод изпълнение на административна дейност (което се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение, съгласно чл. 204, ал. 4 от АПК);
2. вредоносен резултат, наличие на реална вреда, настъпила за ищеца /имуществена или неимуществена/;
3. причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, незаконосъобразното действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат.

Предвид горното, съдът разглежда всички елементи на фактическия състав на отговорността.

Преди всичко в случая е налице административен акт - Заповед № 8121К – 3829 / 24.04.2023 г. на Министъра на вътрешните работи, издадена на основание чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗДСл, с която е

прекратено служебното правоотношение на Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], поради съкращаване на длъжността. Тази заповед е отменена със съдебно решение (Решение № 6106 от 18.10.2023 г. на АССГ, Първо отделение, 5 – ти състав). Решението е влязло в сила на дата 16.04.2024 г., като е потвърдено с Решение № 4741 от 16.04.2024 г. по адм. д. № 12110 / 2023 г. по описа на ВАС, Второ отделение. Налице е отменен като незаконосъобразен индивидуален административен акт, който е първият и основен елемент от състава на деликтната отговорност.

По отношение на твърдените от ищеца неимуществени вреди и причинната връзка:

При това положение с оглед ангажираните по делото гласни доказателства, съдът намира, че именно незаконосъобразното действие на администрацията, обективизирано в отменената като незаконосъобразна заповед за прекратяване на служебното правоотношение поради съкращаване на длъжността, е довело до влошаване здравословното и психическо-емоционално състояние на ищеца.

Преди прекратяване на служебното правоотношение поради съкращаване на длъжността Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], е била в едно душевно състояние, но след прекратяване на служебното ѝ правоотношение тя е станала обезверена, потисната, включително с ограничени интереси.

Периодът от време на преживяване на всички тези негативни емоции са безспорно в логическа причинно - следствена връзка с преживяното прекратяване на служебното правоотношение поради съкращаване на длъжността. Фактът, че заповедта за прекратяване на служебното правоотношение на Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], е отменена след приблизително около една година, в резултат на водени съдебни производства, както и общественото достояние, пред близки и пред семейството за очевидно незаконосъобразното прекратяване на служебното правоотношение, дават основание да се приеме, че за ищеца са настъпили сериозни морални вреди. Прекратяването на служебното ѝ правоотношение е създало душевен дискомфорт и тревожност, отразило се е в негативен план на личността ѝ.

Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], е работила в системата на МВР продължителен период от време, преди да се премине към съкращаване на длъжността ѝ (щата) в Дирекция „Отбранително – мобилизационна подготовка“, утвърден с МЗ № 8121К – 4924 / 05.12.2016 г. Прекратяването на служебното правоотношение на основание чл. 106, ал. 1, т. 2 и чл. 108 от ЗДСл по отношение на Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], е довело до негативни емоционални проблеми, които са се изразили в унижение и срам. В съответствие с показанията на двамата свидетели може да се обоснове извод, че Д. Б. М. е претърпяла всички страдания след прекратяване на служебното ѝ правоотношение. Твърдените от ищеца Д. Б. М. негативни преживявания в резултат от заповедта за прекратяване на служебното правоотношение са присъща, нормална и обичайна последица на всяко прекратяване на служебно правоотношение, особено в случаите, в които засегнатото лице е със съзнанието за неговата незаконност и несправедливост, което впоследствие се потвърждава и от резултата от оспорването му пред две съдебни инстанции. Видно от показанията на двамата свидетели, в случая са налице целенасочени действия на администрацията на МВР за осъществяване на структурни промени, зад които всъщност стоят и други цели.

От значение, доколкото твърдените вреди са неимуществени и са свързани със субективното възприятие на ищеца, е дали у Д. Б. М. се е породило твърдяното състояние на сериозно безпокойство и тревожност. От ангажираните гласни доказателства безспорно се установи, че ищецът е изживял силен стрес и свързаните с това негативни изживявания. Същото се потвърждава и от приетата по делото съдебно – психиатрична експертиза. Ето защо, съдът намира за установен факта на тези вреди и пряката причинно-следствена връзка между настъпването им и незаконосъобразния административен акт. Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства,

които са пряка и непосредствена последица в случая от отменения административен акт. На обезщетяване подлежат и вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага същите да бъдат възмездени, какъвто е настоящия случай.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието “справедливост” не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Законът е категоричен, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди се формира по справедливост по реда на чл. 52 от ЗЗД единствено от степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. Макар посочените вреди да нямат паричен еквивалент, съдът приема, че претендираната от ищеца сума от 25 000 лв. е прекомерно завишена. Справедливият размер на обезвредата трябва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен спрямо претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди трябва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 от ЗЗД определя „по справедливост”, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. Изхождайки от характера на претърпените вреди, увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, трайността на търпението им, продължителния период (около година) на развилото се срещу ищеца производство от издаване на административния акт до отмяната му с влязло в законна сила съдебно решение, тоест продължителността и степента на интензитет, доказаните душевни страдания и общото му психическо състояние, като следствие от търпени морални вреди, общественото и социалното му положение, съдът намира, че справедливият размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди възлиза на 3 000 лв. по смисъла на чл. 52 от ЗЗД, вр. чл. 4 от ЗОДОВ за причиненото състояние на безпокойство, притеснение, унижение и огорчение. Присъдената сума е съобразена с практиката на ВАС по подобен тип дела. Исковата претенция до пълния предявен размер трябва да се отхвърли.

Съгласно Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, докладчик съдията Ж. Н., обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването - чл. 1, ал. 2 ЗОДВПГ.

В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

При незаконни фактически действия на администрацията, този момент е тяхното преустановяване.

От така определените моменти на изискуемост, започва да тече погасителната давност и се дължи мораторна лихва.

При така установените факти и съответно на направените правни изводи се дължи и мораторна лихва. Трябва да се отбележи, че съдът не е обвързан от искането за присъждане на точна сума, така както е направено в исковата молба и в писмените бележки на адв. У.. Там е посочена сумата от 2280. 12 лева – мораторна лихва. Неимуществените вреди се определят от съда по справедливост, поради което не е необходимо да се посочва точен размер на мораторната лихва.

Мораторната лихва се дължи за времето от 16.04.2024 г. (датата на влизане в сила на съдебното решение) до 11.12.2024 г. (датата, предхождаща датата на подаване на исковата молба в АССГ). Дължима е и законна лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

При тази установеност на фактите, съдът прави извод за осъществен фактическия състав на отговорността по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, като приема, че е налице незаконосъобразен акт, реално увреждане на ищеца и пряка причинна връзка между увреждането и акта; поради което и при условията на чл. 52 ЗЗД, съдът трябва да овъзмезди по справедливост неимуществените вреди на ищеца.

Относно разноските:

Съгласно чл. 10 ал. 3 ЗОДОВ (Нова - ДВ, бр. 43 от 2008 г., в сила от 30.05.2008 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2019 г.) ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

В случая разноските възлизат на 10 лв. представляващи държавна такса, които с оглед посочената разпоредба се дължат на ищеца в пълен размер дори и при частично уважаване на исковата претенция. Единствено адвокатското възнаграждение се дължи съобразно уважената част от иска. С оглед на разпоредбата на чл. 8, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, адвокатският хонорар е близо до минимума в размер на 2650 лева (съобразно чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредбата за възнагражденията за адвокатска работа, при материален интерес от 10 000 лева до 25 000 лева, размерът на възнаграждението е 1300 лева + 9 % за горницата над 10 000 лева, т. е. 1350 лева, или общо е 2650 лева). Възнаграждението, което се претендира от адв. А. У. е в размер на 2832.00 лева. Размерът на адвокатското възнаграждение, което се явява съразмерно на уважената част е 339.84 лв. С оглед изхода на делото на ищеца, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ трябва да бъдат присъдени разходи в размер на 10 лв. държавна такса. Сумата от 339.84 лв. трябва да се присъди в полза на адв. А. У., на основание чл. 38, ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата.

По направеното искане на процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение съдът намира следното:

Съгласно чл. 10 ал. 4 (Нова - ДВ, бр. 94 от 2019 г.) ЗОДОВ съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. С оглед изхода на спора и направеното от процесуалния представител на ответната страна искане за присъждане на разноски, на същата се дължат разноски за юрисконсултско възнаграждение в минимален размер от 100 лв., определен съгласно чл. 37, ал. 1 от Закона за правната помощ и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Съгласно посочената разпоредба размерът на юрисконсултското възнаграждение не е обвързано с отхвърлената част от иска, а обратното е важно за адвокатското възнаграждение, ако ответника е бил защитаван от адвокат.

Водим от горното и на основание чл. 203 и сл. от АПК, чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Министерството на вътрешните работи да заплати на Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] на основание чл. 1 от ЗОДОВ

обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди в размер на 3000 (три хиляди) лева, в резултат на Заповед № 8121К – 3829 / 24.04.2023 г. на Министъра на вътрешните работи, издадена на основание чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗДСл, с която е прекратено служебното правоотношение, ведно с мораторната лихва за периода от 16.04.2024 г. до 11.12.2024 г., както и законната лихва, считано от 12.12.2024 г. до окончателното изплащане на сумата, като

ОТХВЪРЛЯ иска до пълния предявен размер от 25 000 лв. и лихва за периода от 16.04.2024 г. до 11.12.2024 г.

ОСЪЖДА Министерството на вътрешните работи да заплати на адвокат А. М. У., личен № [ЕГН] в Единния регистър на адвокатите, сумата от 339. 84 лв.

ОСЪЖДА Д. Б. М., ЕГН [ЕГН], да заплати на Министерството на вътрешните работи юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от деня на съобщаването му чрез настоящия съд пред Върховен административен съд.